

Dags att prova sutarmete?

FAKTA OM SUTARE

Latinskt namn:	Tinca tinca
Andra namn:	Lindare och skomakare.
Maxvikt:	I Europa omkring 10 kg.
Förekomst:	Relativt vanlig i södra Sverige, särskilt i näringsrika vatten. Norr om Dalälven finns vissa inplanterade bestånd.
Ålder:	Sällan över 10 år.
Föda:	Maskar, kräftdjur, mygglarver och insekter, yngel och småfisk.

Källa: Våra Fiskar - Kai Curry-Lindahl, 1985.

Solen går så sakteliga ner bakom horisonten och omgivningen ges en guld-kantad mörkgrön ton medan naturen omkring mig sakta somnar in. Flötet har placerats tätt intill ett näckrosbälte och dess röda topp är alldeles stilla precis ovanför vattenytan... än har det inte indikerat någon närvaro av smygande fiskar längs botten. Plötsligt dyker det upp några bubblor en bit från flötet, och sedan några till. Bubbelsträngarna blir nu helt tydliga. Jag känner kroppen spännas i förväntan precis som flötet darrar till och sakta reser sig – sutaren är här!

Sutaren är en tämligen vanligt förekommande fisk och finns från Skåne upp till Dalälven, samt i bräckt vatten i Östersjön. Dessutom har sutaren inplanterats av människan i ett flertal sjöar så lokala förekomster är inte alls ovanliga. Sätillvida du inte bor i Norrland finns antagligen ett bra sutarvatten nära dig.

En av anledningarna till att många inte kommer i kontakt med sutaren har nog mer att göra med dess aktivitetsperioder. Sutaren är en skygg fisk som ofta är mörkeraktiv – metar man mitt på dagen får man sällan stifta dess bekantskap. Istället är det skymning, natt och gryning som är sutarmetets högtid och fiskar man vid dessa tider brukar det inte krävas många försök innan man får prova på sutarens styrka och uthållighet i änden på linan.

Sutaren trivs i näringsrika sjöar med tät

vegetation men även i lugnflytande åar. Det är en bottenlevande fisk som också söker sin föda på botten. Födan består vanligen av snäckor, musslor, maskar och mygglarver men stora individer kan även jaga småfisk.

Sök sutaren vid botten

Eftersom sutaren söker sin föda vid botten så är det där man ska presentera sitt krokbeta. Dessutom gärna i anslutning till vegetation. Näckrosbälten kan ses som sutarens kombinerade vardagsrum och matsal, och här söker de både föda och trygghet. Det är inte alls ovanligt att sutare flyr rakt in i täta näckrosor då de krokats. Detta är lite av sutarfiskets dilemma; man ska helst fiska i anslutning till tät vegetation men man får inte låta sutaren nå dit när drillningen tar vid. Därför gör man bäst i ta sutaren relativt hårt i drillningens inledande fas, för att sedan kanske tillåta en stark fisk att ta lite lina från rullen så att linan inte brister.

Men för att få möjlighet att drilla en ursinnig sutare måste man presentera ett bete som den finner intressant. Detta är dock inga problem då sutaren normalt äter en varierad kost och kan fås att nappa på en mängd olika beten. Jag anser personligen att mask är det allra bästa betet för sutare, följt av majs och maggotts. Problemet är att de flesta andra fiskarterna också älskar dessa beten och de kan därför vara svåra att presentera för

en sutare innan någon annan fisk hinner ta betet. Vid sådana situationer kan man med gott mod använda större betestyper som mindre fisk inte rår på. Exempelvis räka, mussla och bitar av burkskinka fångar många sutare varje år, men även beten som normalt används vid karpmete fungerar mycket bra, så som boilies och pellets.

Mäskning är också ett viktigt inslag vid sutarmete. Detta innebär att man preparerar fiskeplatsen med lockande födopartiklar och dofter. Alla beten fungerar som mäsken men vi vill ju självklart inte att sutaren ska äta sig mätt innan den hittat krokbetet! De beten jag nämnt ovan är dock lätta att krossa, hacka eller mala och det är därför en god idé att mixa ner en viss mängd av sitt tilltänkta krokbeta i sin mäskblandning. Då sprids ljuvliga dofter från mäskplatsen, men sutaren ges bara själva krokbetet att äta.

Utrustning

Det behövs verkligen ingen specialutrustning för att prova på sutarmete. Ett spinnspö och en öppen haspelrulle fylld med nylonlina duger bra vare sig man väljer att flötmeta eller bottenmeta. Det viktiga är istället att välja ett tunt och mer lämpligt tafsmaterial närmast kroken och att kroken i sig är vass och inte onödigt stor. Om sutaren ska nappa avgörs såklart av betespresentationen – inte av vilket spö du håller i handen!

Text och foto: Fredrik Palm

En grundläggande sutarutrustning bör även inkludera en finmaskig häv. Denna får gärna vara långskaftad för att kunna häva fisken utanför den strandnära vegetationen. Även en liten pannlampa bör följa med på fisketuren vilket underlättar både hävning och övrig hantering av fisken under dygnets mörkare timmar. Självklart behövs även en våg för att väga fisken och en kamera om man vill föreviga fångsten. Kom bara ihåg att blöta ner den utrustning som kommer i direktkontakt med fisken, speciellt vågpåsen. Så länge fisken hålls blöt skadas inte dess slemskikt och man kan då returnera en oskadad och enbart lätt förbryllad sutare till sjön.

Flötmete

Trots alla tekniska och elektroniska detaljer som numera huserar inom det moderna specimenmetet har flötmetet behållit sin centrala roll och utgör faktiskt, om det utförs korrekt, en av metets effektivaste metoder. Detta beror på att betet är lätt att omplacera, betet kan presenteras på valfritt djup, och flöten ger oftast en väldigt känslig nappindikation. Den enkla omplaceringen av tacklet, som kan kastas ut utan att skrämma fisk (till skillnad från tunga sänken och feeders vid bottenmete) är en av anledningarna till att jag själv föredrar flötmete efter sutare. Det enda man behöver tänka på är att man fortfarande måste meta vid botten och för att flötet fortfarande ska ge en tillförlitlig nappindikation krävs ett lite annat tackel än vid vanligt flötmete i det fria vattnet. Den metod jag tycker fungerar bäst för mig har varit den så kallade lyftmetoden. Det som

skiljer denna metod från vanligt flötmete är att flötet inte kommer att ryckas nedåt vid napp, utan flötet kommer istället att resa sig ur vattnet som en första nappindikation!

Lyftmetoden

Den enklaste versionen av lyftmetoden är att sätta endast ett splithagel några centimeter från kroken.

Detta sänke ska vara tyngre än vad flötet kan bära och sänket kommer således alltid att landa på botten.

Flötets position kan sedan ändras så att det precis sticker upp ovanför ytan. När en fisk tar upp betet från botten kommer detta även att lyfta sänket, vilket gör att flötet reser sig upp ur vattnet.

För ett känsligare tackel kan man först fästa sänken på linan så att flötets antenn precis står rakt upp, men ändå står högt över vattnet. Sedan sätter man på ett mindre splithagel 4-6 cm från kroken som precis får flötet att sjunka. Därefter kan man ställa in flötets position så att det precis sticker upp ovanför ytan. Vid napp kommer då flötet att lyftas så högt som flötet stod innan napphaglet sattes på.

Jag brukar använda en kort tafs av lite tunnare lina närmast kroken, ofta fluorocarbon för att den är svår att upptäcka för fisken, men en tunnare nylonlina duger bra. På denna tafs ska endast napphaglet sitta. Alla andra splithagel ska fästas på huvudlinan. Om man fastnar i vegetation eller om fisken drar av linan under en drillning, så är det tafsen som går av och inte huvudlinan. På detta sätt slipper man knyta om hela tacklet om man drar av det - det är ju bara att knyta på en ny tafs.

Förutom att ge bra nappindikation för beten placerade på botten har lyftmetoden en annan fördel, speciellt då man metar över en sluttande botten vid en förbestämd plats, som exempelvis en mäskplats. Om man kastar för långt kommer vattnet att vara djupare, flötet sjunker och kommer därför inte att synas. Då är det bara att veva in lite och kolla om flötet ställer sig rätt. På detta sätt kan man hitta tillbaka till samma plats hela tiden, speciellt om man håller koll på kastriktningen. Kastar man för långt försvinner flötet och kastar man för kort kommer flötet att stå för högt.

Lyftmetoden verkar även minska antalet felkrokade sutare eftersom man bara kroker fisken då den lyfter betet. Vid flötmete med annan upptäckling kan man inte säkert veta om flötet dyker för att fisken tar betet eller för att den helt enkelt simmar in i linan då den söker föda på fiskeplatsen. Det är

då inte ovanligt med sutare som istället blir krokade i bröstfenorna, något som vi självklart vill undvika.

Flöten

Det finns en ohygglig mängd flöten på marknaden och idag har utvecklingen gått så långt att de flesta flötesmodeller som säljs hos välsorterade redskapshandlare fungerar väl, men bara om de används vid rätt situation. För att lyftmetoden ska fungera krävs ett flöte som kan resa sig från vattenytan och då krävs givetvis ett långsmalt flöte av antenn- eller wagglerlertyp. Antennflöten som har en liten flytkropp kastar bättre, men oftast sker metet inom begränsade avstånd så därför använder jag gärna wagglerflöten, som är känsliga och ger god nappindikation. En bra grundregel för flötesval är att man inte ska använda större och tyngre flöte än vad som behövs för att nå fiskeplatsen, då förlorar man i nappkänslighet.

Bottenmete

Trots flötmets stora njutning och fördelen med att kunna följa nappets utveckling via flötet så har metoden sina begränsningar. Givetvis är fisket bara effektivt inom sådana avstånd där man tydligt kan se flötet, men metoden är också begränsad till de väderförutsättningar där flötet kan indikera napp med förtroende. Vid blåsiga fiskedagar och vid fisken på längre avstånd gör man bäst i att avstå från flötmete och istället gå över till bottenmete.

Denna meteform kan utföras på en mängd olika sätt och nappet kan antingen indikeras av spötoppen eller av att fisken tar lina.

Det måste inte vara svårt! Jennie Hjelte landade en riktigt fin sutare vid hennes livs första sutarmete.

Förekomst av sutare i Sverige enligt fiskeriverkets översiktsskarta. I närheten av varje förekomst finns säkert flera okända sutarvatten.

När man använder spötoppen som nappindikator används relativt lätta sänken. Tyngden ska bara vara tillräcklig för att nå fiskeplatsen, precis som regeln för flöten vid flötmete. Sänket kan apteras glidande eller som ett enkelt pater-noster tackel men det viktiga är att lina sträcks upp så att spötoppen blir lätt belastad för att kunna indikera minsta pill på betet. I likhet med flötmete gäller här att ständigt ha full koll för att inte missa något napp och för att undvika att djupkroka fisken. Och precis som vid flötmete ska tafsen vara den svagaste länken till fisken. Dels för att ge en bra betespresentation och dels för att ett linbrott inte ska innebära att sutaren måste släpa omkring på ett sänke till dess att kroken så småningom lossnar.

Bottenmete med fast sänke

Eftersom sutarmete kan pågå under kväll, natt och följande morgon kan det bli tröttsamt att ständigt vaka över sin nappindikator, vare sig det gäller spötopp eller flöte. Därför har sutarfiske också utvecklats kring karpfiskets principer, där lång väntan på napp är mer regel än undantag. Sådant fiske bedrivs med ett tyngre fast sänke (eng. bolt-rig) där fisken krockar sig själv mot sänkets tyngd. På detta sätt undviks även djupkrokningar eftersom fiskaren själv inte måste resa spöet och ge kroken fäste. Men när fisken

krockar sig själv mot ett fast sänke blir den ofta panikslagen och rusar iväg mot närmsta skydd. Därför måste rullens slirbroms vara så pass löst ställd att en krokad sutare kan ta lina från rullen. Sådana napp indikeras väldigt bra enbart av fräsande slirbroms men ofta används även elektroniska nappalarm för att förstärka ljudet då fisken rusar och tar lina från rullen. Efter ett napp gör man bäst i att hålla igen sutarens rusning genom att lätt bromsa rullspolen med handen medan man försiktigt drar åt slirbromsen för att kunna drilla fisken. Det finns även så kallade "bait-runners"; haspelrullar där man med bara ett vevtag kan gå från frikopplad spole till förinställd slirbroms för drillning. En synnerligen smidig lösning, men inte alls nödvändig!

Frälsningen är nära...

Förhoppningsvis har ingen undgått att notera de många möjligheter och variationer som sutarmetet erbjuder. Men oavsett vilken metod eller strategi du själv väljer för ditt sutarmete så kommer du inom ett begränsat antal försök att komma i kontakt med en av landets häftigaste fiskar. Dessutom kommer detta att ske i en smått magisk och slumrande omgivning där lugnet endast bryts genom drillningen av en ursinnig och riktigt stark fisk. Sutarmete är fantastiskt – prova du också!

Redo för sutare! Bottenmete med elektroniska nappalarm en vacker försommarkväll.

Välj ett långsmalt flöte till sutarmetet. Flöten med flytkropp kan kastas längre men har inte lika känslig nappindikation.